

Handläggare
Susanna Nyttell
Telefon: 0850815029

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2021-09-23

Förslag om ändring av lagen om utbyte av sprutor och kanyler (2006:323)

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2021/1047

Förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:
Detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat promemorian ”Förslag om ändring av lagen om utbyte av sprutor och kanyler (2006:323)” till stadsdelsnämnden. I promemorian föreslås att kravet på bosättning i en region för att kunna delta i sprututbytesverksamhet där tas bort. I dag gäller att endast personer som kan anses bosatta i en region som har beviljats tillstånd enligt lagen om utbyte av sprutor och kanyler (2006:323) får delta i sprututbytesverksamhet i den regionen. Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget då det kommer att underlätta för personer i en utsatt situation, bidra till minskad smittspridning och öka möjligheten för dem att komma i kontakt med vården och få stöd och hjälp.

Bakgrund

Socialdepartementet har tagit fram en promemoria med förslag om ändring av lagen om utbyte av sprutor och kanyler (2006:323). Promemorian har skickats ut på remiss, bland annat till alla kommuner, och kommunstyrelsen i Stockholms stad har i sin tur skickat det på remiss till stadsledningskontoret, socialnämnden samt Spånga-Tensta, Södermalms och Skarpnäcks stadsdelsnämnder. Remissvaret ska vara KF/KS kansli tillhanda senast 2021-10-12.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjestöd.

Ärendet

Lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler reglerar verksamhet med utbyte av sprutor och kanyler i syfte att förebygga

spridning av hivinfektion och andra blodburna infektioner bland personer som missbrukar eller är beroende av narkotika. Utbyte av sprutor och kanyler inom sprututbytesverksamheterna är i första hand en smittskyddsåtgärd. Sprututbytesmottagningarna kan även bidra till att göra hälso- och sjukvård mer tillgänglig för den som uppsöker mottagningen samt motivera deltagare i sprututbytesverksamheten till behandling och sociala insatser mot missbruk och beroende. Sprututbytesverksamhet får endast bedrivas av regioner inom ramen för deras hälso- och sjukvård och sedan Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har gett tillstånd till verksamheten. Endast personer som kan anses bosatta i en region som har beviljats tillstånd får delta i sprututbytesverksamhet i den regionen (bosättningsprincipen).

År 2019 presenterade Socialstyrelsen en uppföljning av ändringar i lagen som visade att tillgängligheten till sprututbytesverksamhet hade ökat sedan ändringarna gjorts. Sjutton regioner erbjuder sprututbytesverksamhet och ytterligare en region har tagit beslut om det. Det var då drygt 4 800 personer som omfattades av sprututbytesverksamheten. I rapporten föreslogs att bosättningsprincipen skulle tas bort eftersom den bedömdes vara ett hinder för personer att besöka sprututbytesverksamhet utanför sin hemregion. Möjligheten till ett effektivt smittskyddsarbete skulle öka om bosättningsprincipen togs bort, enligt rapporten.

I den promemoria som nu skickats ut på remiss föreslås att kravet på bosättning i en region för att kunna delta i sprututbytesverksamhet där tas bort. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. I promemorian framhålls att personer som injicerar droger är bland de mest utsatta i samhället och att delning av icke-sterila injektionsverktyg utgör den främsta orsaken till att hepatit och hivinfektion sprids inom den gruppen. Det konstateras att erfarenheterna av sprututbytesverksamheterna är goda, inte minst ur ett smittförebyggande perspektiv. Genom att bosättningsprincipen tas bort bedöms möjligheten för individen att skydda sig själv och andra mot smitta öka, genom en ökad tillgång till sprututbyte för personer med ett beroende. Ändringen innebär dels att personer som redan deltar i sprututbytesverksamhet får tillgång till sprututbyte även om de vistas på annan ort, och dels att personer som är bosatta i de regioner som ännu inte infört sprututbytesverksamhet nu får tillgång till det.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning
Avdelningen för individ- och familjestöd

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Ökad tillgång till sprututbytesverksamhet innebär minskad spridning av blodsmitta som hiv, hepatiter och andra blodburna infektioner – både på grund av att personer erbjuds nya sprutor, men

även genom vaccination, rådgivning och provtagning. Verksamheterna ska även motivera personerna till annan vård och behandling vilket ökar möjligheten att personerna frivilligt deltar i ett program som kan bryta det aktiva beroendet eller minska omfattningen av det skadliga bruket.

Förslaget bedöms ha ringa organisatoriska och ekonomiska konsekvenser. Regionerna kommer inte få några uppstartskostnader och utomlänspatienter bedöms inte medföra ett ökat personalbehov i befintliga verksamheter. Däremot blir det vissa extrakostnader för material, men de bedöms vara försumbara mot bakgrund av storleken på den målgrupp som är berörd av förslaget. I promemorian tas inga eventuella konsekvenser för kommunerna upp.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till den föreslagna förändringen då den kommer att underlätta för personer i en utsatt situation, bidra till minskad smittspridning och öka möjligheten för dem att komma i kontakt med vården och få stöd och hjälp.

Många personer söker sig av olika skäl till Stockholmsregionen, och möjligheten för personer från andra regioner att få tillgång till sprutbyte inom regionen kan väntas leda till att regionen kommer i kontakt med fler personer i behov av stöd. För de som befinner sig i en akut belägenhet och har en tillfällig vistelseort inom Stockholms stad kan det även bli aktuellt med stöd från staden, exempelvis i form av nödhjälp. Detta kommer troligen i första hand beröra socialförvaltningens enhet för hemlösa och stadens uppsökande arbete. Det är svårt att bedöma i vilken utsträckning förslaget skulle kunna påverka stadsdelsnämndernas arbete. Förvaltningens bedömning är dock att eventuella ekonomiska eller andra konsekvenser av förändringen är av mindre betydelse, i förhållande till de positiva effekterna av förslaget.

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Hanna Jakhammer
Avdelningschef

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning
Avdelningen för individ- och familjestöd

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Bilaga

Promemorian ”Förslag om ändring av lagen om utbyte av sprutor och kanyler (2006:323)”

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2021-09-21
Hanna Jakhammer, Avdelningschef	2021-09-21